عثمان جمال

پریلی بوستان

عثمان جمال

پریلی بوستان

طابع وَ ناشری
اورخانیه مطبعه‌سی

١٣٤١ — ١٩٢٥

پریلی بوستان

اون سنه قادار اول وطن ایدرم ، یاری بهار ویاری یاز قوقان یابر مایس صوکلری ویاحزیران ابتدالرنده قاراکلق بر کیجه ایدی . اطرافی یوکسك تپه‌لرله محاط قویتو، تنها بردره‌نك ایچنده‌کی‌دوتلقده اوچ آرقاداش اوتورمش، بیکلرجه آتش بوجکنك پیریلتیسی‌ویوزلرجه قورباغه‌نك فاصله‌سز وقوقه‌سی آراسنده طاتلی بر محبته دالمشیدق ... تپه‌مزده‌کی داللردن آرا صره اولغون یرلردن ، کاه باشمزه، کاه دیزیمزه کاه اوکمزده‌کی قدحنك وکاه صاردالیه صلاطه‌سنك ایچنه دوشیور ودوشن هردوت بزی‌دالدیغمز خواب محبتك‌درینلکلرندن خفیف براورپرمه ایله اویاندیرییوردی ...

بویله‌لکله وقت خیلی لججکمشدی ؛ فناره‌ده‌کی موم یاریم پارمق قالمش ، شیشه‌مز همان بوشالمش ، مزه طاباقلرینك ایچی یالنغین یرینه دونمشدی . آتش بوجکلری چکیلمشلر ، هوانك قاراکلق وآغیرلغی دها زیاده آرتمش بك اوزاقلردن انجه شمشکلر چاقمایه وخفیف خفیف کوك کورله‌مکه باشلامیشدی . فناره‌ده‌کی مومی

ده کیشــدیرمك لازم کلدی . سپتدن یکی برموم چیقاردق ، اوجنی یارلاتدق، لکن تام دیکه‌جکمز صره‌ده حصیرك اوستنه قوجه‌بردوت دها دوشــدی وبن ، موم الده دوتی آرارکن یانی باشــمزده‌کی کل فدانلرینك دیبنده اویوقلایان برقاپلومباغه ایلیشــدی . ایشته دیدم : بزه کوزل براکلنجه چیقدی، مومی فناره دیکه‌جکمزه قاپلومباغه‌نك اوزرینه دیکه‌لم !

آرقاداشلر :

— چوق خوش اولور ، لاله دورینی احیــا ایتمش اولورز ، دیدیلر . همان قاپلومباغه‌یی یاقالادق، مومی اوزرینه دیکوب حصیرك اوستنه قویوردك . حیوان شــاشقین وقورقاق کزینمکه باشلادی . آرادن بردقیقه کچمه‌میشدی‌که آرقه‌مزده بر حیشیرتی اولدی . بز ، اولا ییلان ظنیله فنا حالده قورقدق صوکره کوردك‌که بوحیشیرتی‌یی یاپان‌ده دیشیسی ایمش ، احتمال أشنی آرییــوردی . اونی‌ده یاقالادق واوته کنك اوســتنده‌کی مومی ایکی‌یه بوله‌رك یاریسنی‌ده اوکا دیکوب صالیویردك ... بز اساساً تام معناسیله اولمشــدق . شیشــه‌نك دیبنده قالانی‌ده تماملادقدن صوکرا ، حتی یانی باشــمزده‌کی بطانیه‌لری بیله اوزریمزه ئورتمه‌دن اولدیغمز یرده اویله‌جه صیزوب قالمشز . بالطبع قاپلومباغه‌لر ، صیرتلرنده‌کی مومارله بزدن اوزاقلاشمشلر وساعتلرجه بوستانك ایچنی آلت ، اوست ایتمشــلر . صباحلین اویاندیغمز زمان کیجه‌کی حاللرك چوغنی اونوتمشــدق . هله قاپلومبغه‌لر ، بوسبوتون خاطریمزدن چیقمیشدی .

*
* *

اون کون صوکرا ینه بر آقشام ، عینی آرقاداشلرله، عینی محلده بربوستان عالمی دها یاپمایه کیتدیکمز زمان باغچوانك کنج کوزه‌ل وطونبولجه قاریسی کلوب دیدی‌که :

— آمان افندیلر، بوراده اولماز؛ چونکه کچن دفعه سز بوراده اویودقدن صوکرا بیلیورسیکز نه‌اولدی ؟

— نه‌اولدی مادام ؟

— ناصل دیرلر ، سزده بیلمم .. هانی‌یا ، کیجه وقت‌کزرلر..

— بکجی ؟

— خایر !.

— پولیسمی ؟

— [کوله‌رك] یوق‌ویره قوزوم،هانی‌یا، هرکسه کوروڭمزلرمش.

— خیرسزمی ؟

— خایر جانم ..

— آ کلادق ، زنباره !..

— [یوزینی اکشیته‌رك] آما یاپدیکز !.. جانم هانی‌یا، چوق دفعه مزارلقلرده اولورمش . .

جینجی دیرسکز ، نه‌دیرسکز ؟

— ها !... جین ، پری ..

— نه .. ایشته اونلردر . اوکیجه بوتون قومشولر کورمش ، بزم غوریجه‌ده کورمش ، قورقمش . . صباحه قادار باغچه ایچنده دولاشمشلر ؛ اولی بویله شیلر یوقدی ، نه‌وقت سز بوراده راقی ایچدیکز ، اوزمان چیقدیلر . رجا ایدرم، باشقه یرده کیدوب‌ایچیکز، نیچین ، چونکه بز قورقویورز .

مادامكه ویردیکی ایضاحاتدن قاپلومبغه‌لر خاطریمزه کلدی، کوله‌دن قاتیلدق . فقط بوکا برتورلو کندیسنی اقناع ایده‌مدك ... شیمدی اون سنه‌در حالا اورانك آدی، «پریلی بوستان» در وهر یاز کیجه‌سی محله قادینلری پنجره‌لری آچوب مراق وقورقو ایله پریلرك چیقماسنی بکلرلر .

عجبا نره‌می سوییوردی ؟

هایدی دیه‌لم که‌بن، اونك دورغون یاز آقشاملری، چام اورمانلری آراسنده‌کی نفتی کوللره بکـزه‌ین وباقدقجه اذ ـ انك ، ایچنه آتیلوب‌ده بوغولاسی کلن کوزلرینه واو کولك کنارلرنده‌کی سازلری، نیلوفرلری آکدیران کیرپیکلرینه، قاشلرینه، کوچوجوك، بیاض اللرینه، نارین آیاقلرینه عاشق اولمشدم. فقط بیلمم که، او بنم نره‌می سومش، نره‌مه عاشق اولمشدی؟ او هنوز، دالندن قوپمش . مانولیا، بن ایسه‌سرویدن دوشمش قوری بر قوزالاق کبی اولدم.

لکن نه‌غریب ! بن اوکا یالواروب یاقاره‌جغم ، بن اونك ایچون آغلایوب صیزلایه‌جغم یرده، او بکا یالواریر، او بنم ایچون آغلار؛ بن اوکا کوله‌لك ایده‌جکم یرده ، او بکا لالالق ایدردی. اونك روغن، پارلاق ایسقارپنلری، اینجه ایپك چورابلری، صوك مودا چارشافی، پارمغنده‌کی الماس یوزوکلری ایله بنم بویاسز پوتینلرم، ئوتوسز پانطالونم، قالیپسز فسم نه‌مدهش برتضاد تشکیل ایدردی. فقط کلك‌ده سز بونی اوکا آکلاتك.. یولده بعضاً یان یانه کیدرکن قالابالق یرلرده بن تأدباً ایکی آدیم کری قالسه‌م درحال قیزار ، صورتنی آصار ، حتی آغلامغه

باشلاردی. او ایستیوردی که دائما یان یانه، حتی قول قوله یورویه‌لم!. فی‌الحقیقه ایلك طانیشدیغمز زمان بن‌ده اونك قدر شیق م. لکن او زمان نصلسه بر یردن آلمه یوز لیرا قدر بر پاره کچمش، کندیمه آدم عقللی چکی دوزه‌ن ویرمشدم .. وشـیمدی ، اویله ظن ایدییورم‌که او وقت اکر او ، بنی شیمدیکی حالمله کورسه ، طانیسه‌یدی ، دکل بوقدر ئوستمه‌دوشمك،بلکه ایلك کوروشده بندن ئورکر،قاچاردی. نصلسه برکره یاقابی قاپدیردیغی‌ایچون زواللی بکا‌حالا او کوزله‌باقیور، بوکونکی دوشکون قیافتمی اهمالکارلغمه حمل ایدییوردی. ذاتاً بن‌اوکا ابتدادن برازده یالان سـویله‌مش حال ووضعیتمی براز یوکسکجه کوسترمشدم.

* * *

صوك بهارك هیـچ دینمه‌ین کوز یاشـلری باشلامش، آرتق‌قیرلر، دکز کنارلری مسـافر قبول ایتمیوردی . تقویمك یاپراق دوکومی فورطنه‌سنی کوستردیکی برکون تنها بر یرده بولوشدق ؛ اوچ کونلك حسرتك ویردیکی اضطرابی یاغمورك آلتنـده او آغلایه آغلایه ، بن ایچیمی چکه ، چکه بربریمزه آکلاتدقدن صوکرا، قولمه یاصـلانه‌رق دیدی که:

— هایدی سزه کیده‌لم!

— نصل اولور؟ آننه‌م وار.

— یالان سویله، آننه‌ك ، بیلیورکه ایکی کیجه‌در مسافرلکده بندن صاقلیورسك آماء بنم هپسندن خبرم وار.

ئه‌ووت.. آننه‌م ایکی کیجه‌در مسافرلکده ایدی ودها ایکی کونه

قدرده کلیه‌جکدر. لکن.. لکن بن اونی بزم ئه‌وه نصل کوتوره‌جکدم؟ بزم ئه‌و، صوك فلا کتلر دولاییسیله برویرانه‌یه دونمشدی. سوکیلی‌ بی دکل، محله بکجیسنی بیله قبول ایده‌جك بر اوطه‌مز یوقدی. بالمجبوریه سکسان دره‌دن صو کتیردم، دیکله‌نه‌مدم. او حالده دیدی، بنی سومیوزسك.

— ناصل سنی سومیورمی‌یم؟ امر ایدرمیسك، کندیمی شوراده ئولدوره‌یم؟..

— خایر .. فقط برابر سزك ئه‌وه کیتمکی امر ایدیورم. اکر بنی سویورساك کیدرز. یوقسه بن کندیمی ئولدوررورم!

باقدم که ایش فنالاشیور، نه‌چاره:

— پکی، دیدم..

یولده بن درین، درین دوشونیور؛ او ایسه، آغابکیسی الندن طوتمش، بایرام یرینه، صالنجاغه کیدن چوجوقلر کبی سه‌وینج ایچنده چیرپنیوردی... قاپی‌یه کلدك، بن بر تورلو الی آناختار دلیکنه صوقه‌مه‌یور، کری کری قاچمق ایستیوردم. آناختاری المدن آلدی، بر الیله‌ده قاپینك خلقه‌سنی طوتدی، فقط دها چکمه‌دن خلقه النده قالدی اوده، بن ده براز قیزاردق. ایچری‌یه بر آدیم آتنجه بن بوسبوتون قیزاردم. متروك بر خان اوطه‌سی کبی هر طرف چیرچیپلاقدی. هر دیوه‌نك باصاماغنی طیرمانیرکن غارج ایتدی، آیاغی تخته‌نك آرالغنه صیقیشدی چکرکن اسقارپیننك اوکچه‌سی قوپدی. حالبوکه بز آننه‌مله اورادن چیقارکن غایت اوسطوروبلو باصارْ و کناردن کچردك. بن ئوکچه‌یی آرالقدن چیقارمق ایسترکن نشئه‌سز برصورتده:

— زیانی یوق، اوغراشمیك! دیدی.

صوفه‌یی تهلکه‌سز کچدك، بر سنه‌در قاپیسی آچیلمیان بر اوطه‌یه

دوغرولدق. اوغراشدق ، زنبرکی یرندن اویناتەمدق. قالافات یرینە ماوونە چکر کبی بن بر طرفدن او ، اوبر طرفدن :

ها غیرت، ها غیرت، برآز دها:

دیەرك ، قان ، تر ایچندە اوطە قاپیسنی آچدق. آچدق آما ، ایچری کیررکن دیواردن قوجە بر کیرچ پارچەسی اوستمزەدوشدی. بر قسم ، اونك ایپك لاجورد چارشافی بم بیاض اولدی. بوراده باجاقلری سقط ایکی حاصیر صندالیە، بردە صولوق واوتلری دیشاری فیرلامش، قانەپەدن باشقە برشی یوقدی. پردەلر لیمە لیمە اولمشدی.. بر یکی « اوخ ! » دیەرك همان چارشافنی آچدی. صوکرا « آمان کورمەسینلر » دییوب پردەنك برینی ایندیرمك ایستەدی. لکن دها اوجندن چکر چکمز یاریسی اَلنـدە قالدی. بن آرتق محجوبیتمدن سرخوش کبی‌ایدم، نەسویلدیکمی،نەیاپدیغمی بیلمیور، شاشقین شاشقین اورتەدە دولاشییوردم. او قاناپەنك بر کوشەسنە، هیچ برشی سویلەمیور، پوت کبی دوریپوردق وجهنـدەکی دورغونلقدن ، هیچ‌دە احتمال ویرمدیکی بر انکسار خیاله اوغرامقدن متولد خفیف بر اشمئزازسزر کبی اولدم. صو ایستەدی.

— باش اوستنە دیدم!. عفو ایدرسکز ، اونوتدم، قهوەمی امر بویورولور ، چایمی ؟

— زحمت ایتمیکز، رجا ایدرم؛ شمدی قالقەجغم ذاتاً... صوبی کتیردم،باقدمکە خاریل،خاریل قوللرینی،اکسەسنی‌قاشییور کوزلریلەدە قناپەنك کوشەلرندە بر شیلر آرییوردی. آکلادم:

— تخته قورووسی اولمالی!

— ئەوت.. فقط نەقدر چوق.. هم‌دە ایصیرییورلر.

— شی... طبیعی ، نه‌وقتدر آچ قالدیلر. بویورك شویله‌صندالیه‌یه اوطورك !

— یوق آرتق کیده‌یم... سز یالکز برچکیجله بر قاچ چیوی بولورمیسکز ؟ اسقارپینك اوکچه‌سنی طوتدورالم!

— پکی.. سز براز اوتورك!

ایسته‌کسز صندالیه‌یی چکدی واوتورر ، اوتورماز آرقه اوستی یووارلاندی.. بن کولمکله آغلامق آره‌سنده متحیر:

— آمان عفو ایدرسکز.. دیمکه قالمه‌دن قالقدی :

— زحمت ایتمیك، چکیجه چیوی‌یه فلانه حاجت یوق.. بن بویله کیدرم ، دیدی. رسمی بر طورله أليمی صیقدی ، اوطه‌دن چیقدی، مردیوه‌نلری اعتنا ایله ایندی وسوقاغه فیرلارکن قپویی اوقدر شدتله چکوب قاپادی‌که، نه‌وك ایچنده‌کی بوتون چاتلاق دیوارلرله، اکره‌تی جاملر شانغور، شونغور آشاغی ایندی .

اوچ آی اولیور ، کیدیش حالا او کیدیش .. ایشیدیبورم که شیمدی، بندن اون‌یاش بویوك، قیلق، قیافت بندن بتر، فقط کیسه‌سی آغز آغزینه دولو بریله سویشیورمش...

آطه‌ده بر باشقه عالم

بویوك آطه‌ده ، حبیب غلمان بکك مکلف کاشانه‌سنده بو کیجه هیچ کورلمه‌مش ، امثالسز بر اکلنجه ، بر باشقه‌عالم واردی . غلمان بکك قاریسی مجلا نصفت خانم ، ایکی کوندر تلفون ألنده استانبولده ، بوغاز ایچنده ، شیشلیده ، آیاستفانوسده نه قدر صمیمی ، تکلیفسز دوستلری وارسه هپسنی بو کیجه‌کی مستثنا عالمه‌دعوت ایتمش‌وهپسندن آیری ، آیری قوی وعدلر آلمشـدی ، غلمان بك‌ده عینی و-بهله نه قادار سودیکی لا آبالی آرقاداشلری وارسه هپسنی چاغیرمشدی و مجلا نصفت خانم هردعوت ایتدیکی رفیقه‌سنه محقق قوجه‌ك‌ده برابر کلسین! دیه تنبیه ایتدیکی کبی غلمان بك‌ده هر چاغیردیغی آرقاداشته مطلقا قاریکی‌ده برابر کتیر ! دیمشدی .

مهتاب ، مالتپه ایله آطه‌لرك آراسنی قالایجی الندن یکی چیقمش بر باقیر تجره کبی پاریل ، پاریل پارلاتمغه باشلامیشدی . مجلا خانم، دکز حمامنده چوملك قرمغه حاضرلانمش کنج ، چویك ، هوسکار چوجوقلر کبی صاللانه ، صاللانه نیم عریان بر حالده صالوندن ایچری کیردی . قوجه‌سی عثمان بك کوکسنی قابارتارق صوردی :

— مجلا ، ألنيه تنبيه ایتدکمی ، یابانجی کیمسه کلیرسه ، ایچری آلماسین ، دیه ؟..

— ئەوت ..

— ئەی ، باشلایەلمی ؟

— مسافرلردن یاشلیجه بر خانم افندی ، آیاقده پیانویی طینغیردا-تیوردی. دوندی صوردی :

— نەیه باشلایورز ؟

مجلا جواب ویردی :

— شیمدی کورورسکز .

و صوکرا سسلندی :

— کلناز !

صاپ صاری قیوریجق صاچلی ، خفیف چیل یوزلو ، غاغه بورونلی وبرقادیندن زیاده ارککی آکدیران یکرمی بشلك برخدمتچی کلدی :

— افندم ..

— جیغارەلر شروبلر حاضرمی ؟

— حاضر افندم ..

*
* *

حبیب غلمان بکك بویوك آطەدەکی کوشکنده اوچ سنەدردنیاده مکیفات نامنه نه وارسه هپسی استعمال ذوقلرك انواعی تجربەایدیلیور-دی . اوراده شامپانیالرك یاغمور صویی ، مورفینلرك کل صویی ، قوقائینلرك بیاض انفیه قادار حکمی یوقدی . بواوچ سنەنك ظرفنده

اویله کونلر و کیجه‌لر کچمشدی که . خدمتجیلر اك نفیس شرابلرله اللرینی ییقامشلر ، باغچوانلر بوزلو طورونج شربتلریله باغچه‌ده‌کی چیچکلری صولامشلردی. اورایه مورفین وقوقائین غرامله دکل، کیلو ایله کلیر وشدتله آتشك قارشیسنده قارناصل ئه‌ریرسه اویله‌جه‌چابوجاق ئه‌ریر ، کیدردی . برمعتاد بو آقشام‌ده اویله اولاجقدی . فقط ، بو آقشام واسطهٔ ذوق باشقه برشی دها واردی : « اسرار » ...

مجلا خانم‌افندی، سینه‌مالرك برنده پارسده‌کی کبارصالونلرده‌یاپیلان براسرار عالمنی کورمش ، اوکا بایبلمش و آغزینك صولری آقه ، آقه کندی کوشکلرنده‌ده قوجه‌سنه بر اسرار عالمی یاپیلماسنی تکلیف ایتمشدی .

کلناز، بورانك قام دوشامبری ایدی، کوندوزدن حاضرلاندیغی اللی بویوك ، زیوانه‌لی اسرار جیغاره‌سیله ، صراحی صراحی اسرارلی وغایت طاتلی شروبلری خانمك امریله صالونه کتیردی . اورته‌ده اوزری قاپالی دوران ، ایری صاری ، برنج مانغالك قاپاغی آچیله‌رق ایچنده‌کی قور آتشك اوزرینه بر ایکی آووج عود آغاجی ، عنبر قابوغی ، عطر شاهی کبی شرق قوقولری آتیلدقدن صوکره جیغاره‌لر یاقیلدی .

یکرمی ، اوتوز قالین جیغاره‌نك دومانی بردن صالونی قاپلادی .

اك کنجلر هم خفیف خفیف چکیورلر ، هم قیص ، قیص کولو-یورلردی . مجلانك شیشلیدن‌کلن اك سوکیلی آرقاداشی سعدا ، پیانویه کچدی . عثمان بك بر کوشه‌ده کنج بر چوجوغك قولنه یاصلانمش اولان سهل‌الوصال اسمنده‌کی قادینك دیزینك دیبنده‌صانکه قرق‌ییللق بر اسرارکشمش کبی جیغاره‌سنی آغز دولوسیله چکیشدیرییوردی .

کلنازخانم، آیاقده‌دولاشیور وهرکسه آیری ، آیری‌صوریوردی:

— ناصل برشی اولدیمی ؟

کیمی اولدی ، کیمی بن برشی آکلامادم! دییوردی . جیغاره‌لر یاری‌یه کلنجه آلتون یالدیزلی ظرفلر ایچنده بویوك بارداقلرله شربتلر کلدی . بوشربتلرك ایچنده‌ده بیك بر کوزل قوقو ایله برابر یوزده اوتوز نسبتنده اسرار واردی . صالونك پنجره‌لری صیم صیقی قپالی هوا آلاجق اوفاق بردلیك بیله یوقدی. صیجاقدن ودوماندن بونالانلر، مدهش بر اشتها ایله بارداقلره صاریلدیلر و هپسی برر یودومده بوشالتدیلر .

اون دقیقه صوکرا معناسز ، معناسز کولوشلر، بربرینی طوتمیان لاقیردیلر ، چیلغینجه شاقالر باشلامشدی. کلناز، مجلا خانمك قولاغنه برشیلر سویله‌یوب دیشاری چیقدی و پك آز صوکرا! الندە قهوه تپسیسیله کلدی . قهوه‌لر اوقادار طاتلی ایدی که برچوقلری مربع کبی قاشیقله یمکه مجبور اولدیلر . بالطبع اونلرده اسرارلی ایدی . بوصره‌ده اینجه ، بیاض ، کهربار کوزلو برکنج خانم صالوندن دیشاری چیقه‌جق اولدی . فقط قاپیدن باشنی اوزاتیر اوزاتماز ، آمان ! دییه باغیره‌رق ایچری قاچدی .

— نه‌او ، بختیار ، نه‌اولدك ؟

— هیچ شی .. قورقدم ..

— نه‌دن قورقدك ؟

— قیزجغز کوله‌رك :

— بیلمم، دیدی و کوزلرینی طاوانه‌دیکه‌رك برقهقهه‌قوپوویردی. وبوقهقهه‌یی متعدد قهقهه‌لر تعقیب ایتدی، آرتق هپسی ده‌دالغه‌یه دوشمشلردی . مجلا خانم افندی کلنازه باغیردی :

— قیز ، آمان قوقائین کتیر ، برآز قوقائین کتیر !

کلناز برقوطی آچدی ، ایچندن اون ایکی تانه کوچوجوك ، قهوه‌رنکنده شیشه‌لر چیقاروب اورته‌یه قویدی. وصانکه طاووقلرك اوکنه مصر سرپیلمش کبی حاضرون شیشه‌لری قاپیشیویردیلر وایچندەکی بیاض توزی اللرینك اوستنه دوکه‌رك انفیه کبی چکمکه باشلادیلر .

* * *

یاریم ساعت صوکرا :

مجلا نصفت خانم، صالونك اورته‌سنده مطروش برکنجه صورو- یوردی :

— سزده مایمونمیسکز ، یوقسه بکامی اوٌیله کلیور ؟

— خایر ، بن جیلانم ..

— (قوجه‌سنه دونه‌رك) سزنه‌سکز بك ؟

— بن‌ده غزالم !

(صالونده برقهقهه‌در قوپار)

بر پیانو بر فیلوت ، برکمانك رفاقتیله جازباند وهرکس بر برینه صاریلوب دانسه باشلارلر .

ایرتسی کون

ایرتسی کون آقشام اوسق صولر قارارپرکن مجلا نصفت خانم ، کوشکك تراجه‌سنده، معذرت مشروعه‌سنه مبنی برکیجه اولکی ضیافته اشتراك ایده‌مه‌ین معزز رفیقه‌لرندن نادیه خانم افندی‌یه شویله آکلاتیوردی :

— آمان افندم . آمان . . اویله بر حال ، اویله آکلاتیلماز عالمدی که اوٌلورشی دکل ..

بن ، آنجق جازباند باشلایجه‌یه قادار اولان حالی خاطرلایورم .

اوندن صوكره كنديمى تماميله غائب ايتدم . آرتق نه‌لر ، نه‌لر . . كوزومزك اوكنده دكزلر، دريالر، كميلر، باغلر، باغچه‌لر، چيچكلر، چالغيلر.. او كيجه استانبوله‌مى كيدوب كلمه‌دك، آوروپايى‌مى كزمه‌دك، دكزده‌مى يوزمه‌دك ، طاغلر ، تپه‌لرمى آشمادق ؛ واپور شمندوفر، آرابه ، ترمواى ، طياره‌يه‌مى بينمه‌دك.. نه‌دريالر، نه‌اقليملر كوردك، آفريقا اورمانلرنده قاپلان آولادق ، عربستان باغچه‌لرنده ، خورما طوپلادق ، قطبلرده بوزلر ايچنده دولاشدق .. خلاصه يرى، كوكى بوتون كائناتى كزدك . لكن بوتون بوعالملرك ايچنده اك كوزل واك طاتليسى ، كنديمى بر آرالق اون بش ياشنده قيز اوغلان قيز ظن ايتدم . سوزده هنوز بابام ، آننه‌م صاغمش ، ينه اورته كويده‌كى ئه‌ويمزده‌يز ، بكا كوروجيلر كليور ، سلطان احمد ده كنج بر بكه نشانلايورلر، اوچ آى صوكره نكاح ودوكون اولويور. يعنى بوياشدن صوكره كلين اولويور . مخاطبى صوردى :

— صحيحمى سويليورسك ؟

— واللهى ، جدى سويليورم ، اوقاداركه اك اينجه نقطه‌لرينه قادار كلينلك حالمى دون كيجه يكى باشدن اوكرندم ياشادم وغريب دكلمى ؟ آقشامكى مسافرلرك هپسى قادين، اركك نم‌كى عينى حاللرى كچيرمشلر ، هپسى‌ده يكى باشدن صانكه كلين ، كوه‌ى اولمشلر !..

بوصباح كوزومزى آچديغمز زمان كوشكك ايچنده برباچه و زرده قوقوسيدر كيديوردى. ايناناميازسك، سكا يمين ايدرم، الآن كنديمى بورايه دون كيجه يكى كلمش بركلين ظن ايديورم !

وجیزه‌لر

یعقوب قدری بکه

شو کبابجی یه باق ، اوندن عبرت آل سنك ، او کبابجی قدرده‌می انصاف واذعانك یوق سوکیلم ؟ سن بنی دیری دیری ، جانلی جانلی ، کندی آتشکله یاقییورسك ، اوجاهل کبابجی ایسه قویونی ئولدکدن صوکرا آتشده قیزارتییور . سن‌ده اویله یاپ ، اولا بنی ئولدور ، صوکرا آتشکله کباب ایت !

بعض انصافسز وظالم غازینوجیلر کفال بالغنی دیری دیری طاوایه آتارلر، بلکه کورمشسکدر، حیوان قیزغین یاغك ایچنده اضطرابکدن نصل صیچرار؟ بن‌ده شیمدی او کفاله دوندم . اکر باغرمده آچدیغك متعدد یاره‌لردن صوکرا حالا ئولمیور و کفال کبی دوقوز جانلی ایسه‌م، او جانلرك هپسی چیقنجه‌یه قدر بکله ، اوندن صوکرا بنی قیزغین طاوایه آت ! با یاتلار، طادی قاچار دییه قورقویورسه‌ك ، اوزریمه طاراطور دوکر یپرسین سوکیلم !

عربستانك قيزغين قوملرنده يومورطه پيشديكنى ، طبيعى دويمشسكدر . ايناناكه ، وكيلى ، شيمدى بنم كوكسمه بر يومورطه قويسه‌ك ، بش دقيقه صوكرا جيو جيو چيقار . ايچمده‌كى آتش اك قارت صيغير أتنى يارم ساعتده پيشيرر .

شهر اماتى بيله كويكلرى ئولدورورکن سنك قدر خائن داورا‌نمادى . بونلرك اتلافى ايچون زهرك اك چابوق ئولدوره‌نى قوللاندى . وحيوانلر ، نهايت برر ساعتلك اضطرابدن صوكرا جاولاغى چكديلر . سن ايسه برسنه‌در بنى زهرله قيورانديريورسك !

ديبورسك كه :

« سنك ايچون سيورى عقللى ديبورلر . اوندن قورقويورم ، اونك ايچون سكا كووه‌نه‌مييورم » اى آما ، ايلك آغزى طوربه دكل كه ديكه‌سك . . ايل ، آغزينه كلنى سويلر . بكا سيورى عقللى دينلرك ايشته يالانلرينك اثباتى : ياتسى قدائف ديدكلرى شيئى بيليرسك ، حالبوكه بو مبارك ياتسيدن زياده يووارلاقدر . فقط كل آكلات ، بركره اسمى ياتسى چيقمش . . .

بنى كندندن صوغوتمق ايچون ، بنم تعبد و پرستش ايتديكم قدر كوزل اولماديغندن ، وجوديناك ضعيفلكندن ، چيركينلكندن بحث ايدييور و « سن ، بنى حمامده بركورسه‌ك ، مزار قاچغينى ظن ايدر ، ئوركر ، قاچارسك » ديبورسك . براركك قادينلر حمامنه كيره‌ميه‌

جكنی بیلمییورمیسك ؟ مادام كه بونده اصرار ایدییورسـك ، حمامه نه حاجت ؟ صویون ، شورادهٔ كوره‌یم‌ده ، ئوركوب قاچایم !

« بن‌سنك اومدیغك‌قدر لذیذ ونفیس برشی‌دكلم » سوزیكه كلنجه: دور ، باقالم دهاطادینه باقمادق كه .. خارجی‌منظره جهتیله‌چاقال وجان اریكلرینك نه فرقی واردر ؟ مساعده ایت ، برلقمه ایصیره‌یم‌ده اكر آغزیمی بورووشدورورسه‌ك واز كچه‌یم !

بعض طاشقینلقلرمدن بحث ایدییور وقیزییورسك ! بونده حقك یوق سوكیلم ! بالعكس طاشمش وجوشمق بنم حقم ، خارلی آتشك اوستنده‌كی سوتی كورمزمیسك ، تحملی‌قالمینجه نصل‌كوپورور ، طاشار . حالبوكه سن بنم كوكلمده‌كی آتشی هر كون كوروكله‌دیكك حالده بن آنجق هفته‌ده بر ویا ایكی طاشییورم .

زمانه کنجلری وطوللر

ناجی بکدن شایسته خانمه

خانم افندی ،

مکتوبکزی آلدم ، وباشدن آشاغی دقتله اوچ دفعه اوقودم . فقط نه‌سویله‌یم بیلمم‌که !.. چوجوق دکلسکز که سزکله معاشقه‌یه باشلایه‌لم ؛ فی‌الواقع کوکلم قوجامادی ؛ لکن بویله تپه‌مده‌کی قیر صاچلرله ، بویاشدن صوکرا ، مکتب چوجوقلری کبی بر بریمزه عشق مکتوبلری یازماق، موعدملاقاتلر تعیین‌ایتمك، مهتابلی کیجه‌لرده مشاعره‌لرده بولونمق فلان کبی شیلر بك کولونج اولمازمی ؟ احتمال بو جهتلری . سزده نظر دقته آلدیغکز ایچوندرکه بکا ازدواج تکلیف ایدییورسکز . بوچوق کوزل ، موافق برشی ، باخصوص سزده بنم کبی فلکك چوق سله‌سنی یمیش ، هرشیدن بیقمش ، روحکزك سکون وحضوره چوق محتاج اولدیغنی سویلیورسکز . اوخ، نه‌اعلا، دیمك‌که تام بکا برقافا دنکی اولاجاقسکز .

واللهی ، خانم افندی بکاده ، حیاتده همان بویله برجان یولداشی پك لازم ، لازم دکل ، حتی الزم ...

سزك براختيار والده كزله. برده قوجه‌ده آبلا كز وارمش، بن‌ده براختيار آننه‌مدن درت دانه كديمدن باشقه كيمسه‌م يوق. بوجهت‌ده تام بربريمزه كوره بيچيلمش قافتانز. برده ديبورسكزكه يابز، ئه‌ويمزى كرايه ويرر، سزك ئه‌وه كليرز، ياخود سز ئه‌وكزى كرايه ويروب بزه كليرسكز.

بوده على الاعلا .. لكن هايدى فرض ايده‌لم كه يابن سزه ايچ كووه كيسى، ياسز بزه كلين اوله‌رق كلديكز؛ صوكره نه‌اولاجق خانم افندى؟ رجا ايدرم سويليكز، صوكرا نه اولاجاق؟ ايشته بوصوكراسنى بكا بيلديرسه‌كز چوق ممنون اولورم افندم.

شايشته خانمك جوابى

بك افندى،

صوكرا نه‌اولاجاق ديمكله نه‌ديمك ايسته‌ديككزى آكلايامادم. بربرينى سه‌ون ايكى انسانك برلشمه‌سندن صوكرا نه‌اولورسه بالطبع او اولاجق.. اويله‌اميد ايديورم كه ايكمزده چوق مسعود اوله‌جاغز. عجبا اومديغكز وفا وصداقتى بندن بولاميه‌جغكزى وآززمانده سزدن بيقوب، سزه خيانت ايده‌جكمى ظن‌ايدركمى بوسؤالى‌صورو- يورسكز؟ بن‌ده سزدن چوق رجا ايده‌رم‌كه، نه‌ديمك ايسته‌ديككزى دها صريح يازكزده جوابنى ويره‌يم.. فقط بنى مراقده براقماماق ايچون بومكتوبمى آلير، آلماز جوابى كوندرك!

ناجی بكك جوابی

خایر .. صوكرا نه‌اولاجاق ؟ دييه صورماقدن مقصدم ، قطعیاً سزك عقلكزه كلن مقصدلره مبنی دكلدی . يعنی ديمك ايستيورم كه ئه‌ولندك ، دو كونمز اولدی . بيتدی . اوندن صوكرا نه‌ياپه‌جغز ، ناصل وقت كچيره‌جكز ؟ سنك آننه‌كده هم اختيار ، هم خسته ، بنمكی ده .. خدمتجی ، اوشاق ، آشجی فلان طوتمغه نه‌سزك بودجه‌كز مساعد ، نه‌ده بزم ...

فرض ايده‌لم كه بو هفته دو كونمز اولدی ، جمعه ايرتسی صباحی ياتاقدن قالقار ، قالقماز نه‌ياپاجغز ؟ بيليورسك كه بن ، يورغون ، بيتكين ، سرسم بر حالده‌يم . و كوريورم كه سزده همان ، همان اويله .. آننه‌لريمزی ، ئه‌وك ايچنده جانسز بر بوستان قورقولغی ، ياخوددها دوغروسی بابا يادكاری بر آنتيقه ساعت ، قونسول ، آينه فلان كبی فرض ايده‌ميز . بالطبع اونلره خدمت ، باقيلماق ايستر . فقط بن امينم كه ، سن ده ، بن ده اويقودن قالقنجه دها يوزومزی ييقاماق ايچون موصلوغه كيدركن ياری يولده طورشو كبی اولوب قاله‌جغز ، آه ، بری كلسه‌ده ، ثوابنه چورابلريمزی كيديرسه ديه بربريمزك يوزينه باقاجغز ؛ سوتجی‌قاپی‌يی ييقاجاق ، فقط اينوب آچمغه ئوشه‌نه‌جكز . بن سكا صوراجغم :

— خانم . نه‌يه اويله قيرغين دوريورسك ؟

— خسته‌يم ، هيچ حالم يوق !

وسن بكا صوراجقسك : و

— نيچون بويله دورغونسك ؟

— آمان صوص ، هيچ برطرفم طوتميور !

وايكيمزده تكرار ميندرك ويا قاناپه‌نك اوستنه دوريله‌جكز . صوكرا بوحال هر كون برپارچه دها آرته‌رق اوچ آيه وارمه‌دن ئه‌وك ايچی مسكينلر تكيه‌سنه دونه‌جك ، آلت قاتده آننه‌لريمز ، اوست قاتده بز ، اويقو خسته‌لغنه ياقالانمش كبی عمريمزی ، بين‌النوم واليقظه كچيره‌جكز دكلمی يز ؟

❦

شايسته خانمك جوابی

آمان ، سز حقيقةً چوق سيكيرلی ايمشسكز ، شمديدن دوشونديككز شيئه باقك !.. بن هيچ‌ده سزك كبی دوشونميورم . بن هنوز اوتوز ياشنده‌يم ، سز ايسه بندن آنجق درت ، بش ياش بويوكسكز . ايكمزده‌دها كنج صاييلرز . يارين قاری‌قوجه اولدقدن صوكره‌دها كنجله‌شير وديخله‌شيرز . خدمتجی اوشاق طوتاماسه‌ق‌ده أوك ايشلرينی آننه‌لريمزله مكملاً كورد كدن صوكرا هر كون كزوب توزمق ئه‌كلنمك ايچون‌ده برچوق وقتمز قالير . داريلمايك آما ، سز كنديكزی براز تنبل آليشديرمشسكز ؛ اوزمان بن سزی بوخويكزدن واز كچيرر ؛ زورله كزمكه آليشديررم . قيشين ، سينه‌مالرده ، تياترولرده ، يازين بوغاز ايچنه ، آطه‌لره كيدرز ؛ خلاصه يكيدن حياته دوغمش كبی اولورز .

نتيجه

خانم افنديك بوصوك مكتوبی بالطبع بنی اقناع وممنون ايده‌مديكندن آره‌مزده‌كی ازدواج فكری بوسبوتون صويه دوشمش وبربرلريمزله

قطع مناسباتدن ایکی آی صوکرا بو خانم آرقداشلرمدن پرتو بکك قاریسی اولمشیدی . پرتو بك بر کون بکا دیدی که :

— عزیزم ، قاریمدن اوقادار ممنونم که .. دوغروسی بولنماز ، امثالسز بر قادینمش ...

صوردم :

— نه جهتدن ؟

— هرجهتدن .. بالخاصه چوق تمیز تیرانداز ، حامارت . .

آرقاداشم پرتو آلتی آی صوکره، قاریسنی بوشادیغی زمان تکرار صوردم :

— پرتو ، اوقادار ، تمیز ، تیرانداز ، حامارت قادینی نه ایچون ترك ایتدك ؟

— صورمه دیدی ، برادر ؟ آز قالدی مزاری بویلایوردم . دوقتورلر ، ترك ایتمزسه‌ك محقق ئولوم واز ، دیدیلر .

حقیقةً زواللی اوغلانجغز ، سوپورکه چوپنه دونمش ، بکنزی بالمومی کبی صارارمیشدی . اوزمان اللهه شکر ایتدم ، ای که دیدم، آلمامشم ، بنم ایکیم کبی اولان پرتو آلتی آیده بویله اولورسه ، بن هفته‌سنده رحمت رحمانه قاووشمشدم ...

بر قهوه ایچنده‌یه قادار

خراب یالینك دکز طرفنده‌کی اوداسنده بو آقشام ، وور پاطلاسین ، چال اویناسین ، کیدیوردی. یانی باشنده‌کی یالیده خسته یاتان یاشلی قادین اوغلی رسوماتدن متقاعد ، فهیم بکه دیدی که :

— اولادم ، بو هر آقشام ، هر آقشام آرتق چکیلمز ، سن ارکك دکلیسك ؟ کیت شونلره بر ، ایکی لاقیردی سویله !

فهیم بك ، اوموزلرینی سیلکه‌رك :

— آننه‌جکم ، دیدی ، کیمه سویله‌یه‌جکسك ؟ اونلر، لاف آکلایان طاقمدن دکل که !.. مع مافیه کیدوب بر دها سویله‌یه‌یم .. فقط ادبسز حریفلرله باشم بلایه کیره‌جك ، دییه قورقویورم !

فهیم بك انتاریسنك اوستنه پارده‌سوسنی آلدی ، قاپیدن چیقدی و بر مدت ایکی یالینك آراسنده‌کی قاراکلق ، ایزبه داراجق یولده نه سویله‌یه‌جکنی ذهناً طاسارلادقدن صوکرا ، بر ساعتدن بری ، ایچنده آهنك دوام‌ایدن قومشولری رعنا بکك یالیسنه کلدی ، قاپی‌یی چالدی آما ، دویان کیم ؟ قاپی‌یی چالمق دکل، سوکوب یرندن کوتور- سه‌لر کیمسه‌نك خبری اولمایه‌جقدی . نه‌دن صوکرا ، بر آرالق کورولتو دورونجه قاپی آچیلدی :

ـــ کیمی ایستیورسکز افندم ؟

ـــ کوچوك بکی کوره‌جکم براز …

ـــ پکی ، خبر ویره‌یم .

کوچوك بك ، غایت نازك ملتفت، مکرم بر کنجدی . برسنه‌در بوشـده کزدیکی و صاتیلاجق هیـچ بر شی قالمادیغی حالده ، حالا کندینی بر بانکر اولادی کبی کوسترمکده بویوك برذوق دویویور، او کنه کلنه ا کرامده اصلا قصور ایتمیوردی . شیمدی قاپیده فهیم بکی کورونجه همان یردن سلاملایه‌رق :

ـــ وای افندم ، ماشاالله ! سز ناصل اولدی بویله تنزلاً بزم قاپویه کلدیکز ؟ بویورسـونلر بکم ، افندم ! ا کر لطفـاً مجلسمزه شرفبخش اولورسه کز متداریکز اولورز .

ـــ یوق بك افندی ، رجا ایده‌رم ، مساعده بویورك ! بیلیور-سکزکه والده فضله راحتسز …

ـــ آ‌، ن ، بچمش اولسون ، نه‌در راحتسزلغی …

ـــ او اسکی خسته‌لق …

ـــ هانکی اسکی خسته‌لق ، خبریمز یوق ..

ـــ معده‌سنده التهاب واریا ، افندم !

ـــ ها ، نه‌وت .. حالا کچمدیمی افندم ؟ بز ایی اولدی ظن ایدییوردق . بویورك ، بکم ، برقهوه‌مزی ایچك ، هیـچ اولمازسه !..

ـــ مساعده ایدك ، خسته‌یی یالکز براقمایه‌یم !

ـــ آمان بکم ، بر قهوه ایچنجه‌یه قادار . نه اولور ؟

رعنا بكك اوغلی عرفان ، عینی زمانده غایت قورناز ، دوزنباز بر چوجوقدی . فهیمك بویله کیجه‌وقتی نه‌ایچون کلدیکنی آکلامش واونك ایچون بویله دیل دوکمکه باشلامشـدی . بیك دره‌دن صو کتیره‌رك فهیم بکی قاندیردی و بش دقیقه قادار اوتوروب بر قهوه ، جیغاره ایچمك اوزره اونی ایچری آلدی . عرفانك بو آقشـامکی مسـافرلری هپ کندی کبی کنج دلیقانلیلردن عبارت و هپسی‌ده کوزل چالغی چالار و اوقویان طاقمندندی . فهیم بك ، ساز و سوز اولان اودایه کیرنجه هپسی آیاغه‌قالقدیلر وعرفان اونی تقدیم‌ایتدی:

— محترم قومشومز فهیم بك افندی ! کندیلری غایت شـایان حرمت بر سیمادر . وجودلریله مجلسمزه شرفبخش اولدقلری ایچون افتخار ایده‌رم !

اوته کیلر ، هپ .بردن بکلك برقاچ سوزله ، فهیم بکه باش‌سدیری کوستردیلر او ، ذاتاً کنجلردن براز فضله خوشلانانلردندی . کمان چالان ماوی کوزلو ، قره قاشلی ، قره کوزلو طونبولجه .برچوجوق ، همان بر جیغاره اکرام ایتدی ، اوزون بویلو ، نارین ، صاریشین ، چیت قیریلدم بری‌ده آیاغه‌قالقه‌رق کبریت‌چاقدی . عرفان ، بجره‌نك اوکنده دکزی سیر ایتمکده اولان تیزه زاده‌سنه اشـارت ایتدی . بو اون یدی اون سـکز یاشلرنده اوتانغاج طورلی بر چوجوقدی و سسی او قادار کوزه‌لدی که ، جوار یالیلردن اونك اسمنی ، یالیلر بلبلی قویمشلردی . شیمدی عرفانك اشـارتی اوزرینه مهتابه قارشی حجاز کاردن بر غزله باشلادی . بوتون حاضرون باشلرینی اوکلرینه اکمشلر ؛ آه ! چکییورلردی . اوزون بویلو ، صاریشین کنج ، بر بیرا دولدوروب فهیم بکه اکرام ایتدی . فقط او خسته اولدیغندن

بحثله ایچه‌میه‌جکنی سویلینجه عرفان ، همان قالقدی ، بر تانه ، بك افندی ، بر بیرادن نه اولور ؟ نیازیله حریفه زورله اونی ایچردی . آرقه‌سندن قهوه کلدی . فهیم بك قهوه‌یی ایچرکن قیویرجق صاچلی، قیصه‌پانطالونلی برچوجوق مندرك‌اوزرندن عودینی آلدی، خواننده‌نك براقدیغی یردن غایت آهنکدار بر تقسیم طوتدوردی . نه‌و صاحبی اورته‌ده‌کی ماصه‌یه کچوب قدحلری دولدوردی و هر کس برر تانه راقی چکیشدیردی . عودله یاپیلان بو تقسیم ، فهیم بکه چوق تأثیر ایتدی ، کوزلری طاوانده اولدیغی حالده شدتلی بر ایچنی چکدی . او زمان کنجلردن بری قالقوب اوکا بر بیرا داها دایادی وبهمه‌حال ایچمسنی رجا ایتدی . آدجغز ایچمه‌مك ایچون چیرپینیور ، فقط اونلر هپ بردن شدت ، فقط نزاکتله اصرار ایدییورلردی .

دکزدن‌دوغری‌کلن سرین وقارپوز قوقولی برهوا سرخوشلری صیق صیق یووارلامغه مجبور ایتدی . آرتق هپسی‌ده آدم عقللی اولمشلردی . شیمدی ، سازلر نه قادار جوشغونسه سوزلرده اوقادار طاشقینلاشییوردی . ایچلرندن بری ، ایکی تللی ! دیه باغیردی وهمان آیاغه قالقوب آینه‌نك قارشیسنده کندینه چکی ، دوزن ویردکدن صوکرا اوینامغه‌باشلادی. ایشته‌اوزمان،فهیم‌بکك‌وقتیله کنجلکنده‌کی کاغدخانه بالق پازاری‌عالملری کوزینك‌اوکنده جانلاندی وهمان‌قالقوب کندی الیله ماصه‌نك اوزرندن بر راقی یووارلادی . کنجلر بوکا فوق‌العاده ممنون اولارق هپ بر آغزدن یاشا ! دیه باغیردیلر .

❦

کیجه یاریسی ، کنجلر هپ ایکیشر ، اوچر مندر اوزرلرینه ،

قاناپه‌لره اوزانمشلر ، فهیم بك برصاندالیه‌ده اوتوردیغی یرده اویوقلا‌یوردی . یالکز عرفان آیاقده ایدی .

شدتله یالینك قاپیسی چالندی . بو کلن محله بکجیسی ایدی . فهیم بکك اساساً آغیر ، خسته اولان آننه‌سی بویله کیجه یاریسنه قادار اوغلنك کله‌مسندن مراقلانه‌رق بوسبوتون فنالاشمش ، کندندن کچمشدی . بکجی بونی عرفانه آکلاتدیغی زمان ، قورناز و دوزنباز عرفان :

— او ، دیدی ، بورادن کیده‌لی ایکی ساعت اولدی .

صوکرا بوقاری چیقدی ، چوجوقلردن بر ایکیسنی قالدیردی ، مسئله‌یی آکلاتدی . اوچ کیشی فهیم بکی قارغه طولومبه ایده‌رك یالینك آرقه قاپیسندن چیقاروب دکز کنارنده بر ویرانه‌یه براقه‌رق دوندیلر .

اسکی بر محاکمه

وقعه قسطمونی ولایتنه مربوط قضالرك برنده جریان ایدر .
محکمه رئیسی : بوشناق حسین بك ـ اعضا سلیمانیه‌لی کرد ابراهیم افندی ـ اعضا : مکتب حقوقدن مأذون نیکده‌لی یورداناکی یوصف افندی ـ مدعی عمومی سیروزلی فهمی بك ـ ضبط کاتبی زعفرانبوليلی قدیر افندی ـ مدعی : آراچك کویلرنده ممش اونباشی ـ مدعیه : ممشك زوجه‌سی کذبان ـ شاهدلر : قصبه‌نك دللالی شبین قره‌حصارلی مولود چاووش ـ بافره‌لی بر اختیار روم قاریسی ـ مدعی علیه : آراچلی دلی باروتك کل عمر وزوجه‌سی .

صورت محاکمه

رئیس بوشناق حسین بك ـ مدعیلره ومدعی علیهه علی الاصول هویتلرینی صوردقدن صکرا :
ـــ نه‌ی سوویله باقایم ممش ، نه‌در ده واکز [دعواکز] نه ایسترسکز بو آدامدن ؟

ممش ـ ئەستامفورلاخ افندوم !

ــ ناصل ئەستايافوروللاه ، يوقمی بر شكاياتكز بو عومردن ؟

ــ وار افندم !

ــ نەدر سویله ؟

ــ ئەفندم ، بزوم آياغی قیصه ، « ئەفلەنی » بازارینه ئەریشته غوتومشدی .

ــ دور ، دور دور ! بر ! بر ، تانه ، تانه صوویله ! یوق پیشکده آتلی یا ، قووالار ؟

ــ خایر ئەفندم ، آتلوده یولدی ، غاطورلیدی .

ــ جانیم صورماریم شیندی سكا ، آتی قاتیری . آغیر ، آغیر صوویله ! تكرار ایت باقایم !

ــ ئەفندوم بیزم آياغی قیصه ؟ « ئەفلەنی » بازارینه ئەریشته غوتومشدی .

ــ ناصیل ، ناصیل. كیمك قیصه آياغی ، أنیشتەنكمی ؟

ــ یوخ ئەفندوم ؟ آياغی قیصه دیمكدن مرام یعنی یا ، بزم غاشوخ دوشمنی .

ــ عومری سنك قاشیق دوشمانی ؟

[ممش صیریتەرق فسبحان‌الله مقامنده باشنی صاللار]

ــ سیریتما قارشیمده ماسقاره كبی، بوراسی محكمەدر. كیم ایدی. او قاشیق دوشمانی ؟

ــ ئەفندوم سەنون آكلاياجغك ، [باشیله قاریسنی اشارت ایدرەك] بو بزم نامه هر دملوك !

ــ ئەی ، نه اولمش اوكا ؟

— « ئەفلەنى » بازارينە ئەريشتە غوتوموشدى .

رئيس — ئەنشتەك بوسنك ناعحرملكى ئەفلەنى بازارينە كوتورميشدى؟

— بندە أنيشتە ، نە كزر ئەفندوم ؟ ئەريشتە ،

— خور غوروسى يە ؟ استانبولدەكى دەلوكلى جامورك ، دەلوكسوزى ..

[اعضادن سليمانيەلى ابراهيم افندى رئيسك قولاغنە اكيلوب ئەريشتەنك نە اولديغنى آكلاتير]

— ئەى ؛ صوكرا ؟

— صوكرا ئەفندوم ، يولدە كەلوكە نە يو دەلو باروتك كلش ، غارشولايوب كندونە سلاح اندازلحدە بولونمش ...

— ناصيل اولمش ، ناصيل ؟

— [عمرى كوسترەرك] دلى باروتك كلش ،

— بونك آدى عويلەميدر ، سزك كويدە ، بونى عويلەمى چاغيررسكز ؟

— بز ئوبلە دەيوك ، آراچك ايچوندە « كل دوموز » دىرلر .

— تجاوز ايتمە ، تراهتكى طاقين ؟

— سەهەتيم يوخ ئەفندوم ؟

— نە ساعتى جانم ، ساعتدە نردن چيقارك ؟

— بن چيقارمادم ئەفندوم ، نچن ييل دادايدن كەلوكەنە ئەسكر غاجاقلرى صويديلر .

— الله ، الله .. يوق بر لاف آكلايان كلسين ، بوكا ترجمانلق ايتسين ؟

[سلیمانیه‌لی ابراهیم افندی تکرار رئیسک قولاغنه برشیلر سویلر. رئیس سؤاللری نیکده‌لی یورداناکی افندی‌یه براقیر]

— دی باخام، بو کل عمر، سنک حادیثکه نه‌یاپمش؟.

— ئه‌فندوم، بوینندن آلتونی آلماخ ایچون سلاخ اندازلق ایتمش..

— نه ایتمش، نه ایتمش، هرف اندازلیخ اولماسین؟

— بن ایجه بیله‌میوردم.. کندو آکلانسون! [قادینه توجیه خطابله]

— سن، دی باخام کذبان، بو کل عمر سکا نه یاپدی؟

[یوزی صیم صیق بر آلاجه بزله تورتولو قادین تیتره‌ك سسله جواب ویرر :

— بن، نه‌فله‌ونی، بازارینه نه‌ریشته غوتوموشدم.

— اونی آغادیخ.. آلت یاتی دی‌یورو :

— یولده باخا بولاشدی؟

— نه ده‌می‌یه بولاشدی؟

— کذبان قاطیرك غوییروغی قویمش، دیدی.

[سامعینده خنده‌لر]

— سن نه جواب ایتدك؟

— دیرلاغه ده‌دوم، سویطاری!

— صوکرا اوساخا دخا ناصل ده‌بله‌ش اولدی؟

— قولومی جیرمیخلادی.

— دخا، نی یابدك؟

— سویله‌مسی قوتولوك، بر طوخات آتدی!

— او واخیت سن نی یابدك؟

— بن ده اونی ده یدم !

— صوکرا ...

— اوغادار ایشته .. صوکراسی دیرلانه دیرلانه که تدی !.. ئه مه بو یمده کی صاروجقلرده کیتدی !..

ایکنجی جلسه

[یورداناکی برایش ایجون دیشاری چیقمق ایجاب ایدر وسؤاللری سیروزلی فهمی بکه براقیر :]

— ئومر ، سویله باقالم ، نه ایسطه ك بوخاتون کشیدن ؟

— هپسی یالان به ! بن ، دادایدن کلیودوم بو غاری یه یولده راست کالدوم ، باجا ده دوکه ، غوجامی غوردکمی ؟ بن ده غوردوم ده دوم ، کچدوم ، یورودم . بن باشقه بی شی بیلمیون ! شاهدلر چاغیریلیر :

— شاهد قره حصارلی مولود چاووش !

[ایجری قیصه بویلو ده لیشمن ، بیاض شالوارلی بریسی کیرر .]

— مولود ، ناصیل جوردك ایسه واقعه یی آ کله ت !

— ئه فندوم بن یالاحوز [یالکز] بوه خوتیك چیخازاسی یی [الله بلاسنی ویره ! مقابلنده بد دعادر] او آخشامینان [آقشاملین] بزم غایفه نك اوغونده دیره مش کندو کندویه برطاخیم خوراطلا ایدرکن [سویلنیرکن] غوردم !

— آ کلادم ایصا ، عرب اولایم ! یوقی صه نان تورجه ك به آدم ! تورجه قونوشسه ك آ .

— بو ، آج بابا تولی‌یه‌سی [وجودنده یاوالر چیقه‌ا مقامنده بد دیمادر] کلشی ده‌ییرم !

— تورنجه صویله به !

— نه‌وك یاپیلا به آدام ! خوش بوسوبلدو کوم تورکجه ده‌غولمو ؟

— ناسیل تورکجه بو ؟ بن سکا صورارم ، بوکل عمر بو قادینه صاتاشیرکن فلان کوردکمی ؟

— بن‌ده ، ده‌یی‌ریم که غورمه‌دم نه‌مه ، کلش کندو کندویه دیرلانیرکن کذبانك غوجا یله براز دالاشدیلر .

— هایدی سن چیق کافی !

— شاهد ده‌سپینا !

[اختیار برروم قاریسی کلیر]

— سویله‌باقالیم، ده‌سپینا! بوآدم، بوقادینه‌صاتاشیرکن کوردکمی؟

— ظاباخ‌واختی بن‌داواره کیدیکن ها بوحریف، ها بوغارینك آردی صره ایدی . صوکرا ها بوحریف ، ها بوغاری‌یه برسیوالده بولوندی ، اوده برجواب‌ایتدی، آرخاسندن دیرلاندیلر؛ دیرلاندیلر، صوکرا هابو حریف، غاری‌یی غولندن طوتوب ایرغالادی ، غاری‌ده براز ایرلادی آیریلوب که‌تدیلر ،

— بوآدم ، بوقادینه برکونا تسلط تجاوزده بولندیمی ؟

— بولوندی‌یا ؟

— نصل بولوندی .

— غاری که‌دیکن پیشندن برجیغاره یاخوب تورقو چاغیردی .

— الله ، الله ، باشقه برشی کورمدکمی ؟

— غوزمدم !

— محاکمه ختام بولدی !

قرارنامه‌یی ضبط کاتبی اوقور :

ایجابی لدی‌المذاکره شاهدلردن قره حصارلی مولود وده‌سپینا قادینك شهادتلرندن آکلاشیلدیغنه کوره مظنون عمر طرفندن کذبان نام قادینه برکونا تعرض وقوعبولمیوب ساده شاقا طرزنده کندیسیله آلای ایتمش اولدیغی آکلاشیلدیغندن عمرك برائتنه قرار ویرلدی .

عمر — غابول ایتمم افندم !

رئیس — نه‌یی قبول ایتمیورسك ؟ سنی برائت ایتدیردك ، قباحتك یوقمش ، سربستسك !

— الله عمر ویرسین دولتمزه ئه‌فندوم !

هیئت حاکمه ، بو برائت قرارینی مولودله بافره‌لی ده‌سپینانك صرف ایتدکلری دیرلاندیلر ، دالاشدیلر ، ایرلادی ، دیره‌ندی کبی کله‌لری « شاقالاشدیلر ، کولوشدیلر ، قونوشدیلر » صورتنده تفسیر ایده‌رك ویرمش وزواللی کذبانك ایکی بشی بر آراده‌سی بو صورتله کومه کیتمشدی .

جین کوز رجائینك خارق العاده سرکذشتلری :

غروش	اسامی	اسامیٔ مؤلف
٥	جین کوزك قیز قاچیرمه‌سی	سرور بدیع
٥	نظر بونجوغی	»
٥	قاصه باشنده	»
٥	آناطولو قواغنده برجنایت	»
٥	آلماسلر اچریسنده	»
٥	تا کلیجه وقعه‌سی	»
٥	قوماش پارچه‌سی	»
٥	یانغین یرنده	»
٥	جین کوز تهلکه‌ده	»
٥	جین کوز قفسده	»

عصری حکایه کلیاتی :

غروش	اسامی	اسامیٔ مؤلف
٥	خوروازدا قلبی	سرور بدیع
٥	اعلان عشق وبوسه‌لر	»
٥	اونوتولمایان سوکیلی	»
٥	قورشون احمد	»
٥	برکنج قیز قلبنك جرمی	»
٥	خانم بنی اویاندیر	سلامی عزت
٥	کونشمی ... آیمی ؟	»
٥	چیلاق قادین	»

چوجقلره حکایه دمتی:

غروش	اسامی	اسامی مؤلف
٥	سحرلی آطه‌لر آره‌سنده	س : ت
٥	طمعکار اودونجی	»
٥	پرینك سرایی	»
٥	بوبولی چاقاغك معرفتلری	»
٥	دمیر طاغلر مملکتنده	»
٥	دکز پریسنك اینکلری	»
٥	لیلك پادشاه	»
٥	دکز پادشاهنك قیزی	»

شرق ماصاللری:

غروش	اسامی	اسامی مؤلف
٥	شهزاده جهانکیر	س : س
٥	بابا حسنك سحربازلغی	»
٥	اوچ پری قیزی	»
٥	اینجی تجاری	»
٥	یاغلقجی کوزه‌لی	»
٥	سحرباز سلطان	»
٥	یازیلان بوزولماز	»
٥	اسکیجی وزیر	»
٥	اسکندرك آینه‌سی	»
٥	سحرلی دکنك	»
٥	جنل قایا وترزی علی	»
٥	نورنهار سلطان	»
٥	جادی قارینك معرفتلری	»
٥	لاهورشهزاده‌سی	»
٥	دیوانه ترزی	»

١٠ غروش

رضائیه مطبعه‌سنك یكی نشریاتی :

غروش	اسامئ كتب	اسامئ مؤلفین
٧٠	نور بابا	یعقوب قدری
٢٠	قادینلق وقادینلرمز	« «
٢٠	رحمت	« «
٧٥	جانان	پیامی صفا
١٠٠	محشر	« «
١٥	سوزده قیزلر	« «
٥٠	سیاه ، بیاض حكایه‌لر	« «
٣٠	سونكولوك كولكه‌سنده	« «
٢٠	كنجلكمز	« «
١٥	عشق اویونلری	« «
٥٠	زانیه‌لر	صلاح الدین انیس
٣٠	بطاقلق چیچكی	« «
١٥	سارا	« «
١٠	دردلی كیجه‌لر	سلامی عزت
١٠	سیاه بەنلی قادین	« «
١٠	اشقیا كوزه‌لی	عثمان جمال
١٠	تكین اولمایان كدی	« «
١٠	غنچه‌نك انتحاری	« «
١٠	پرلی بوستان	« «
٥٠	عائشه	ناقلی : حسن بدرالدین
٥٠	مانون لسقو [اون درت طابلو ایله مزین]	« « «
٣٠	سودا مسابقه‌سی [برنجی قسم]	« « «
٣٠	سودا قنادلری [ایكنجی وصوك قسم]	« « «
٢٠	یورو ، یاوروم ، یورو !	سرور بدیع
١٥	سنی سویبوردم !	« «
٢٥	رسملی بللور كوشك حكایه‌سی	« «
١٥	آتش اولورده یاقازمی ؟	ا . حكمت

سوكلی [illegible] ترجمه‌سی [illegible] اون [illegible]